

NOVÝ LENIENCY PROGRAM

INFORMAČNÍ LIST Č. 3/2007 ČERVEN 2007

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

tř. Kpt. Jaroše 7, 604 55 Brno

Redakční rada: Kristián Chalupa, Filip Vrána,
Martin Švanda, Jana Ištvanová

tel.: 542 167 288

fax: 542 167 112

e-mail: tiskuohs@compet.cz

www.uohs.eu

ROZHOVOR S PŘEDSEDOU ÚOHS MARTINEM PECINOU

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) v tomto informačním listu zveřejňuje novou verzi tzv. Leniency programu, která vstoupila v platnost v červnu 2007.

Co je vlastně Leniency program a jaký je jeho účel?

Programy shovívavosti, tzv. programy Leniency, používá řada soutěžních úřadů jako nástroj umožňující odhalení utajovaných kartelových dohod. Podstata těchto programů spočívá v tom, že soutěžní úřad neuloží pokutu podniku, který sice byl členem kartelu a porušil tedy soutěžní právo, ale příslušnému soutěžnímu úřadu umožnil takový kartel odhalit. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže přijal svůj první program Leniency jako jeden z prvních na světě již v roce 2001. V letošním roce však vydal program nový, inspirovaný tzv.

Modelovým programem vydaným na úrovni Evropské unie.

Jak se Úřadu osvědčil Leniency program z roku 2001?

Musíme si přiznat, že oproti Leniency Evropské komise nebyla efektivita programu taková, jakou bychom si představovali. To byl také jeden z důvodů, proč jsme se rozhodli pro jeho revizi. Většina případů se navíc týkala vertikálních dohod, které nejsou z pohledu hospodářské soutěže považovány za obzvláště nebezpečné. Soutěžitele nejspíše odrazovala přílišná komplikovanost a procesní nejasnost starého Leniency.

Proti jakému jednání je tedy Leniency zaměřen?

V rámci soutěžněprávních deliktů je možno rozlišovat určité jejich kategorie s různou typovou nebezpečností. Za nejzávažnější se přitom považují horizontální dohody (*kartely*), které mají potenciál hospodářskou soutěž zcela vyloučit. Takové dohody, a především pak tzv. tvrdé (*hard-core*) kartely, zejména dohody o cenách, rozdělení trhu a manipulaci s veřejnými zakázkami (*bid rigging*), jsou přitom ze strany jejich účastníků mimořádně pečlivě utajovány a mohou, pokud nejsou vyzrazeny „zevnitř“ ze strany jejich účastníků, trvat i desítky let. Právě proti tomuto nejnebezpečnějšímu protisoutěžnímu jednání je program zaměřen.

Podarilo se ÚOHS za pomoci Leniency odhalit již takto závažný kartel?

V letošním roce jsem potvrdil uložení historických pokut šestnácti nadnárodním strojírenským firmám, které si mezi sebou rozdělily trh tzv. plynem izolovaného spínacího ústrojí (PISU). Celková výše sankce činí pravomocně **941.881.000,- Kč**. Společnosti holdingů ABB, ALSTOM, AREVA, Fuji, Hitachi, Mitsubishi, Toshiba a Siemens se dopustily kartelové dohody, která **nemá** co do sofistikovanosti, rozsahu a délky trvání **v rozhodovací praxi ÚOHS obdoby**. Správní řízení zahájil ÚOHS v srpnu 2006. Důvodem bylo předchozí podání společnosti ABB, která se k účasti v kartelu přiznala a předložila relevantní důkazy. Této společnosti byla proto pokuta v rámci **tzv. Leniency programu prominuta**. Subjekty, které byly pokutovány, mezi sebou uzavřely v roce

1988 písemné smlouvy, na jejichž základě vytvořily velmi propracovaný systém za účelem koordinace jejich účasti na výběrových řízeních týkajících se plynem izolovaných spínacích ústrojí užívaných v oblasti přenosu a distribuce elektrické energie. Společnosti se rozdělily do dvou skupin, na evropské a japonské výrobce. Smlouvy nebyly sice nikdy podepsány, jejich účastníci byli však vyjmenováni v příloze pod kódovým označením. Toto kódové označení pak také používali ve vzájemné komunikaci, ať již na počátku formou faxů, nebo následně ve vzájemně vyměňovaných e-mailech ze soukromých adres na veřejně dostupných serverech, např. Yahoo. Jeden z členů kartelu zajistil dokonce i pro ostatní zakódované mobilní telefony tak, aby jejich vzájemná komunikace byla ještě více usnadněna. Z uvedeného je myslím patrné, že se jednalo o natolik složitý případ, že by mohl být stěžejně vyřešen bez aplikace Leniency programu.

Proč myslíte, že se jednotlivé firmy rozhodnou doznat ke členství v kartelu?

Věřím, že jedním z důvodů je obava z vysoké sankce. Členství v kartelu je pohodlné. Jeho účastník má většinou zajištěn bez obav z konkurence přímý zisk a stabilní podíl na trhu. Leniency program má tuto situaci znejistit. Na druhé straně určitě existují i případy, kdy si firma velice důkladně zváží, zda je pro ni nahlášení kartelu výhodné. Stávalo se nám to u vertikálních dohod. Správní řízení u ÚOHS totiž poskytovalo elegantní možnost pro firmy, jež se např. chtěly vyvázat z distribuční smlouvy, která již pro ně nebyla výhodná. Proto jsme také zúžili možnost aplikace Leniency pouze na dohody horizontální, které jsou ze soutěžního hlediska nejzávažnější a mají přímé dopady i na výši cen pro spotřebitele.

Jaké jsou další možnosti boje proti kartelům?

Jednou z možností je placení informátorů, které zavedli v Jižní Koreji. Je otázkou, jak by se tento systém osvědčil u nás. Zatím však nic podobného nezamýšlíme. V řadě zemí světa, například v kolébce soutěžního práva, kterou jsou Spojené státy americké, je účast v kartelové dohodě dokonce trestným činem. Aplikace některých ustanovení našeho trestního řádu tímto směrem je zatím sporná.

MORÁLKA VERSUS LENIENCY

V souvislosti s možností praktického uplatnění Leniency programu se často objevují pochybnosti ohledně souladu tohoto postupu s obecnými zásadami morálky. Osobně jsem byl s těmito postoji nejednou konfrontován. Pro řadu občanů z řad široké veřejnosti je představa plného či částečného upuštění od udělení sankce u subjektu podílejícího se na jednání, které je v přímém rozporu se zákonem, naprosto nepředstavitelná a zavrženíhodná. Jako na většinu právních norem je však třeba i na uplatnění tohoto přístupu nazírat z více úhlů pohledu.

Upuštění od uplatnění sankce je možno vysledovat v celé řadě obecně závazných právních norem. Jeden z příkladů poslední doby byla např. možnost (i když logicky časově omezená) nahlásit ilegální držení střelné zbraně podléhající registraci, a to bez sankčních následků. V této souvislosti je třeba si uvědomit, že i obecně aplikovaný institut řady polehčujících okolností při zvažování adekvátní sankce není ničím jiným, než určitou mírou benevolence či lépe řečeno liberalizace ze strany veřejných orgánů.

Nejpodstatnější je však zájem odhalit a postihnout jednání, jehož dopady jsou velmi závažné. Do popředí musí vystupovat zájem na ochraně hospodářské soutěže samotné. Jednání tohoto typu je natolik škodlivé, že může zcela vyloučit jakékoliv soutěžní prostředí a nadiktovat podmínky, které jsou pro producenty určitého druhu zboží či služeb velice výhodné, avšak z hlediska tržních přístupů a tím pozice spotřebitelů naprosto nepřijatelné.

V mnoha případech znaky amorálnosti v jednání subjektu, který byl účastníkem kartelu, ani vystopovat nelze. Jde o případy, kdy účast na dohodě oznámí noví majitelé podniku, kteří nemají s bývalým vedením či osobami, jež podnik ovládaly, nic společného. Z přístupu firmy či z interní historické dokumentace však rozpoznali jednání v rozporu se zákonem a tento stav chtějí napravit. Leniency je pak velmi elegantním řešením.

Přeneseno do soukromoprávní roviny lze upuštění od sankce či její zmírnění chápat jako určitý druh obchodu. Ze strany orgánů veřejné správy je třeba vycházet z historicky daného poznání, že ilegální jednání by nebylo s největší pravděpodobností vůbec odhaleno a pokud ano, tak by získané důkazy nepostačovaly k prokázání jednání v rozporu se zákonem. Získané informace tak mají velkou hodnotu. Přidaná hodnota na straně kartelisty je zjevná – upuštění od sankce či její podstatné zmírnění. Zákonodárce a subjekty dohlížející na fair-play soutěžní přístupy rovněž vychází z předpokladu, že původní výhodnost účasti v kartelu často postupem času mizí. Stane se tak logickým záměrem účastníka se z tohoto uskupení vyvázat a znovu uplatňovat plně soutěžní prvky.

Je třeba si uvědomit, že Leniency program má i svoji nemalou preventivní funkci. Při dostatečném právním povědomí soutěžitelů o možnosti uplatnit tento institut si účastníci kartelu nemohou být nikdy jisti nekonečnou loajalností svých členů. Leniency tak nepůsobí jen v okamžiku jeho

konkrétního uplatnění, ale i jako určitý odstrašující faktor v počáteční fázi úvah o nezákonných dohodách.

Zastánce ryze morálního přístupu může hrát u srdce skutečnost, že Leniency lze využít pouze u účastníka kartelu, který nebyl jeho iniciátorem, nečinil na ostatní účastníky nátlak či neměl v kartelu vedoucí roli. Prvky morálky tak zjevně určitou roli sehrály.

Závěrem bych rád podotkl, že ne vždy musí být právní regulace v souladu s principy morálky. Právo se s morálkou ve všech oblastech regulace krýt nemůže. Na druhou stranu je možno vysledovat, že i to, co se zdálo zpočátku amorální, vlastně prvky morálky obsahuje. Jak již bylo řečeno, jde o úhel pohledu.

Kamil Rudolecký
první místopředseda ÚOHS

HLAVNÍ ZMĚNY V NOVÉM LENIENCY PROGRAMU

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže přijal v roce 2001 program Leniency (dále též „Program 2001“), který vycházel z tehdejšího Leniency programu Komise Evropských společenství. Komise byla se svým programem zjevně úspěšnější než Úřad, který na jeho základě vyšetřoval jen několik případů, což vyvolávalo potřebu program 2001 upravit tak, aby se zvýšila jeho efektivita. Úřad vyhlásil svůj nový Leniency program v červnu 2007 (dále též „program 2007“ nebo „Leniency 2007“). Nový program vychází z Modelového programu European Competition Network (ECN) a je rovněž inspirován novým programem Komise. V případě výkladových obtíží s programem 2007 proto bude možné zohlednit tyto materiály.

Leniency 2007 přináší oproti Programu 2001 řadu novinek. První zásadní změnou je skutečnost, že se Leniency 2007 vztahuje pouze na horizontální, nikoliv již na vertikální dohody, a to jen na dohody s vysokou typovou nebezpečností, v podstatě tedy jen na *hard-core* kartely.

Další změnou je podrobnější vymezení podmínek pro aplikaci programu Leniency a jejich kategorizace na Leniency typu I a Leniency typu II. Typ I umožňuje poskytnout žadateli tzv. imunitu, tj. upustit v jeho případě zcela od uložení pokuty. V závislosti na povaze informací, které žadatel Úřadu předloží, se dále rozlišuje Leniency typu IA, kdy žadatel předloží informace umožňující Úřadu provést předem neohlášené šetření na místě (tzv. *dawnraid*), a Leniency typu IB, kdy žadatel předloží Úřadu informace, které umožní prokázání kartelu.

Rozlišení těchto dvou podkategorií je zcela novým fenoménem, inspirovaným Modelovým programem. V případě IA je práh, který je nezbytný pro splnění podmínek programu Leniency, položen významně níže než u typu IB. Důvodem je snaha motivovat účastníky kartelu informovat Úřad o dohodě, o které neměl žádné informace, případně měl informace natolik nedostatečné, že mu neumožnily ani provést efektivní šetření na místě.

Dlužno poznamenat, že Leniency typu IA má přednost před typem IB, tedy pokud jeden účastník kartelu předloží Úřadu informace potřebné pro provedení šetření na místě (Leniency IA), nemůže ho další kartelista „přebít“ informacemi dle Leniency IB.

Leniency typu II umožňuje, aby byla žadateli uložena nižší pokuta, než jaká by mu jinak mohla být za účast v kartelu uložena, a to za podmínky, že poskytne Úřadu informace představující *významnou přidanou hodnotu (significant added value)* pro vyšetřovaný případ.

Typickým příkladem pro uplatnění Leniency typu II bude situace, kdy Úřad již o určité kartelové dohodě ví a má důkazy k jejímu prokázání (a Leniency typu I tak nemůže být uplatněno), kartelisté však mají k dispozici další informace, např. že kartel trval déle, než Úřad předpokládal, že určitý jeho účastník byl jeho iniciátorem, že se týkal i jiných produktů apod. Leniency typu II má tedy účastníky kartelu motivovat, aby Úřadu sdělili i tyto doplňkové informace a aby tak mohl Úřad daný případ posoudit v celém rozsahu. Žadateli, který předloží informace o vyšší závažnosti kartelu, přitom nebude tato skutečnost přičtena k tíži – pokud např. umožní prokázat, že trvání předmětné dohody bylo významně delší, nebude tato okolnost brána v jeho případě při ukládání pokuty v potaz (a nadto mu bude pokuta v souladu s pravidly Leniency typu II snížena).

Zatímco Leniency typu I může být ze své podstaty užitá jen vůči prvnímu žadateli, předkládat „dodatečné“ informace může i více kartelistů. Pořadí má nicméně význam pro výši „slevy“ ze sankce – u prvního žadatele bude pokuta snížena až o 50 %, zatímco u druhého nejvíce o 30 % a u dalších žadatelů nanejvýš o 20 %.

Leniency 2007 podrobně vymezuje podmínky, které musí žadatelé o Leniency splnit vedle předložení informací. První a základní z nich je úplná spolupráce s Úřadem po celou dobu řízení, se kterou souvisí zákaz ničit, případně padělat dokumenty a další možné důkazy vztahující se k předmětnému kartelu.

Žadatel rovněž nesmí o svém záměru podat žádost o Leniency, ani o vlastním podání žádosti a o jejím obsahu nikoho informovat (s výjimkou jiných národních soutěžních úřadů), neboť by tím mohlo být ohroženo vyšetřování.

Důležitou podmínkou je, že výhod programu Leniency může využít jen takový účastník kartelu, který nebyl jeho iniciátorem, nečinil na ostatní jeho účastníky nátlak, aby se připojili nebo aby v kartelu setrvali, a neměl v jeho rámci vedoucí roli. Má se tak předejít zneužívání tohoto institutu, které by v extrémním případě mohlo vést např. k tomu, že by se určitý soutěžitel zbavil svých konkurentů tím, že by je přiměl k uzavření zakázané dohody a vzápětí je „udal“ Úřadu. Žadatel o aplikaci programu Leniency musí konečně nejpozději současně s podáním žádosti svou účast na kartelu ukončit.

Zásadní změnou je dále úprava pravidel pro podání žádosti o aplikaci programu Leniency a následného postupu Úřadu, který nebyl v programu 2001 upraven v podstatě vůbec. Žádost se podává ve formě jako každé jiné správní podání a může ji podat jen osoba oprávněná jednat jménem žadatele, případně jej zastupovat. Přijetí žádosti Úřad písemně potvrdí.

V případě Leniency typu I, jejíž podání je relativně komplikované a které má pro žadatele zásadní důsledky, je možné obrátit se na Úřad nejprve s žádostí v hypotetické podobě. Ta umožňuje zachovat anonymitu účastníků dohody (na Úřad se tak bude zásadně obracet právní zástupce žadatele) a nevyžaduje předložení důkazů, ale jen jejich charakteristiku; je však nezbytné vymezit zejména relevantní trh a dobu trvání dohody. Na základě takto předložených informací pak Úřad poskytne neformální zhodnocení, zda by žádost mohla podmínky pro splnění aplikace Leniency typu I splňovat.

Za významný přínos lze považovat možnosti „rezervovat“ si u Leniency typu I pořadí v případě, že je určitý soutěžitel rozhodnut žádost podat, nemá však aktuálně k dispozici veškeré nezbytné podklady a obává se, že ho se žádostí „předběhne“ jiný kartelista (žádost o tzv. *marker*). Žádost tak může obsahovat jen základní, ale jednoznačnou identifikaci předmětné dohody, přičemž na lhůtě dodání veškerých dalších podkladů se žadatel může dohodnout s Úřadem. Je ale třeba zdůraznit, že *marker* by měl být používán spíše výjimečně, v případech, kdy je žadatel sto zdůvodnit jeho nezbytnost.

Na první pohled samozřejmou v Programu 2001 nicméně neupravenou otázkou je rovněž informování žadatelů o průběhu vyřizování jejich žádosti. O přijetí žádosti bude Úřad vydávat potvrzení, na kterém uvede nejen datum, ale s ohledem na důležitost pořadí, v jakém se žadatel na Úřad obrátil, i čas jejího obdržení. Po předběžném vyhodnocení předložených podkladů pak Úřad žadatele předběžně informuje, zda podmínky pro aplikaci Leniency splňuje či nikoliv; pokud ne, může žadatel požadovat navrácení předaných dokumentů. Konečné zhodnocení, zda jsou všechny podmínky programu splněny, nicméně Úřad, stejně jako dosud, provede až v rámci konečného rozhodnutí ve věci.

Další novinkou, která má význam zejména vzhledem ke skutečnosti, že horizontální kartely mají často mezinárodní povahu (a spadají tedy do jurisdikce více soutěžních orgánů), je institut tzv. souhrnné žádosti u Leniency typu IA, která umožňuje, aby žadatel v rámci ECN podal jen jednu žádost u Komise, zatímco ostatní národní soutěžní úřady může o jejím podání pouze stručně vyrozumět.

Všechny výše uvedené změny by měly vést k tomu, aby se program Leniency stal i v České republice účinným nástrojem, umožňujícím odhalování a potrestání nejzávažnějších kartelových dohod.

Michal Petr
ředitel legislativně právního odboru ÚOHS

TEXT NOVÉHO LENIENCY PROGRAMU

Program aplikace mírnějšího režimu při ukládání pokut podle § 22 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých předpisů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), v platném znění (dále jen „zákon“), u zakázaných dohod narušujících soutěž, při jejichž splnění lze stranám takových zakázaných dohod neuložit pokutu nebo vyšší pokuty podstatně snížit (dále též „Leniency program“)

Tímto oznámením stanoví Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) rámec pro mírnější režim ukládání pokut soutěžitelům, účastníkům utajovaných kartelových dohod, kteří se rozhodnou s Úřadem spolupracovat při vyšetřování ve věci dané kartelové dohody. Kartelovými dohodami se zde mají na mysli horizontální dohody mezi dvěma či více soutěžiteli s cílem koordinovat jejich soutěžní chování na trhu a/nebo ovlivňovat hospodářskou soutěž, a to zejména prostřednictvím určování nákupních nebo prodejních cen anebo jiných obchodních podmínek, určování výrobních nebo prodejních kvót, rozdělování trhů včetně tzv. *bid-rigging* a omezování dovozů nebo vývozů.

Takové kartelové dohody vedou ve svém důsledku nejen ke zvýšení ceny a snížení výběru zboží pro spotřebitele, ale mají negativní dopad i na samotné odvětví ekonomiky, kterého se týkají, protože tím, že omezují soutěž, odstraňují tlaky, které za obvyklých tržních podmínek nutí

soutěžitele k inovacím a k zavádění účinnějších výrobních procesů. V konečném důsledku takové praktiky vedou k umělým cenám a omezují výběr spotřebitele, z dlouhodobého hlediska pak ke ztrátě konkurenceschopnosti a ke snížení počtu pracovních míst v daném odvětví.

Kartelové dohody tedy mají mimořádně nepříznivé dopady na hospodářskou soutěž a Úřad tak považuje boj proti nim za jednu z hlavních priorit své činnosti. Vzhledem k jejich utajované povaze je však zpravidla velmi obtížné takové dohody odhalit, vyšetřit a zakázat bez spolupráce soutěžitelů, kteří jsou do nich zapojeni. Úřad proto zastává stanovisko, že je v celospolečenském zájmu aplikovat mírnější režim ukládání pokut pro ty soutěžitele, kteří jsou ochotni takové jednání ukončit a za splnění přesně vymezených podmínek spolupracovat při vyšetřování takové kartelové dohody s Úřadem, nezávisle na ostatních účastnících této dohody.

Úřad má zato, že tímto postupem bezezbytku naplní své poslání, kterým je na prvním místě ochrana hospodářské soutěže jako takové, a že zájem na účinném obnovení hospodářské soutěže převáží v jednotlivých případech zájem na potrestání těch jejích účastníků, kteří, byť se na ohrožení či narušení soutěže jako účastníci kartelu podíleli, přispěli k jeho odhalení a ukončení. Tento postup je nadto v souladu se snahou Komise Evropských společenství (dále jen „Komise“) o potírání kartelových dohod. Tento program aplikace mírnějšího režimu při ukládání pokut tak vychází z Modelového Leniency programu ECN* a z Leniency programu Komise.†

Program aplikace mírnějšího režimu při ukládání pokut se vztahuje jak na dohody zakázané ust. § 3 zákona, tak čl. 81 Smlouvy o založení Evropských společenství (dále jen „Smlouva“). Na základě tohoto programu je možno soutěžiteli neuložit pokutu vůbec (dále též tzv. „*Leniency typu I*“) nebo pokutu snížit (dále též tzv. „*Leniency typu II*“).

I. Podmínky aplikace mírnějšího režimu ukládání pokut

1.1. Neuložení pokuty, jež by jinak byla soutěžiteli uložena za jednání narušující hospodářskou soutěž (*Leniency typu I*)

V této části se stanoví podmínky, za jejichž splnění Úřad neuloží soutěžiteli, který je účastníkem kartelové dohody, za účast v tomto kartelu pokutu. Podle povahy informací, které takový soutěžitel Úřadu předloží, se dále rozlišuje *Leniency typu IA* a *Leniency typu IB*.

Leniency typu IA

1.1.1. Soutěžiteli, který přizná svoji účast na domnělé kartelové dohodě (dále též „žadatel“), Úřad neuloží pokutu, která by mu jinak byla uložena, pokud:

- a) žadatel jako první předloží Úřadu takové informace a důkazy, které mu umožní provést šetření na místě‡ v souvislosti s touto kartelovou dohodou; relevanci takových informací a důkazů posuzuje Úřad,
- b) Úřad v okamžiku předložení žádosti ještě šetření na místě ve věci takové kartelové dohody neprovedl a neměl ani dostatek informací a důkazů, aby je mohl provést, a
- c) žadatel splňuje společné podmínky pro aplikaci Leniency programu.

1.1.2. Žadatel je povinen Úřadu předložit zejména následující informace a důkazy:

- a) V rozsahu známém žadateli v době podání:

* Dokument je dostupný např. na http://ec.europa.eu/comm/competition/ecn/model_Leniency_en.pdf

† ÚV C 298, 8.12.2006, s. 17.

‡ Ust. § 21 odst. 5 a 6 zákona o ochraně hospodářské soutěže.

- podrobný popis údajné kartelové dohody, včetně cílů, činností a způsobů jejího fungování atd.; údaje o dotčených výrobcích a službách, o rozsahu území, na které se kartelová dohoda vztahovala, době jejího trvání a odhadovaných objemech trhu, který byl kartelovou dohodou ovlivněn; přesné údaje o kontaktech v rámci kartelové dohody (zejm. datum, místo, obsah a účastníci údajných kontaktů); vysvětlení týkající se jednotlivých důkazů předložených na podporu žádosti;
 - jméno a adresu soutěžitele předkládajícího žádost o neuložení pokuty a jména a adresy všech dalších soutěžitelů, kteří se údajné kartelové dohody účastní/účastnili;
 - jména, postavení, polohu kanceláří, a v nezbytném případě i adresy domů všech jednotlivců, kteří podle vědomí soutěžitele jsou nebo byli zapojeni do údajné kartelové dohody včetně jednotlivců, kteří do ní byli zapojeni jménem žadatele.
- b) Ostatní důkazy související s údajnou kartelovou dohodou, kterými žadatel disponuje nebo ke kterým má v době podání žádosti přístup, zejména důkazní prostředky pocházející z doby protiprávního jednání.

Leniency typu IB

1.1.3. Soutěžiteli, který přizná svoji účast na domnělé kartelové dohodě (dále též „žadatel“), Úřad neuloží pokutu, která by mu jinak byla uložena, pokud:

- a) žadatel jako první předloží Úřadu takové informace a důkazy, které mu umožní prokázat existenci této kartelové dohody; relevanci takových informací a důkazů posuzuje Úřad,
- b) Úřad neměl v okamžiku podání žádosti dostatek důkazů k prokázání této kartelové dohody,
- c) v souvislosti s touto kartelovou dohodou nebyla dosud žádnému soutěžiteli poskytnuta podmíněčná ochrana podle Leniency typu IA, a
- d) žadatel splňuje společné podmínky pro aplikaci Leniency programu.

1.2. Snížení pokuty, jež by jinak byla uložena v důsledku jednání narušujícího hospodářskou soutěž (Leniency typu II)

1.2.1. Soutěžiteli, který přizná svoji účast na domnělé kartelové dohodě (dále též „žadatel“) a který nesplňuje podmínky pro udělení Leniency typu I (oddíl 1.1.), Úřad sníží pokutu, která by mu jinak byla uložena, pokud:

- a) žadatel předloží Úřadu takové informace a důkazy o této kartelové dohodě, které představují významnou přidanou hodnotu ve vztahu k informacím a důkazům, které má již Úřad k dispozici, a
- b) žadatel splňuje společné podmínky pro aplikaci Leniency programu.

1.2.2. Pojem „přidané hodnoty“ odpovídá významu, v němž poskytnutý důkaz posiluje svou povahou nebo podrobností možnost Úřadu prokázat údajnou kartelovou dohodu. Při vyhodnocování Úřad obvykle přikládá větší hodnotu písemným důkazům pocházejícím z doby, ke které se vztahují, než k později vypracovaným důkazům. Podobně se má obecně za to, že důkazy, které mají přímý vztah k dotyčným otázkám, mají větší hodnotu než důkazy, které s nimi souvisejí pouze nepřímě. Hodnotu uvedených důkazů ovlivňuje také míra jejich potvrzení z jiných zdrojů nezbytná k tomu, aby se dalo na předložené důkazy spoléhat. Přesvědčivé důkazy mají vyšší hodnotu než důkazy např. v podobě prohlášení, která v případě spornosti vyžadují potvrzení.

1.2.3. Při splnění podmínek pro aplikaci *Leniency typu II* Úřad sníží pokutu

- prvnímu žadateli, který Úřadu poskytl informace a důkazy představující významnou přidanou hodnotu, o 30 – 50 %,
- druhému žadateli, který Úřadu poskytl informace a důkazy představující významnou přidanou hodnotu, o 20 – 30 %,

- dalším žadatelům, kteří Úřadu poskytlí informace a důkazy představující významnou přidanou hodnotu, až o 20 %.

Při určování úrovně snížení pokuty v každém z těchto pásem Úřad přihledne k době, kdy byly informace a důkazy splňující požadavky bodu 1.2.1 předloženy, a k míře, v jaké tyto důkazy představovaly přidanou hodnotu.

Pokud žadatel předloží jako první informace a důkazy ve smyslu bodu 1.2.1., které Úřad použije ke zjištění dodatečných skutečností zvyšujících závažnost nebo délku trvání protiprávního jednání, Úřad tyto dodatečné skutečnosti neužije k tíži soutěžitele, který tyto důkazy poskytl.

1.3. Společné podmínky pro aplikaci Leniency programu

1.3.1. Žadatel o aplikaci programu Leniency musí v každém případě splňovat tyto podmínky:

- a) Žadatel musí s Úřadem od okamžiku podání své žádosti po celou dobu správního řízení skutečně, plně, soustavně a vstřícně spolupracovat. To znamená zejména, že:
 - bude bezodkladně poskytovat veškeré relevantní informace a důkazy související s údajnou kartelovou dohodou, kterými disponuje nebo které získá;
 - bude předkládat pouze úplné a přesné, nikoliv zavádějící informace,
 - bude Úřadu k dispozici a bude bezodkladně reagovat na jakékoliv požadavky, které mohou přispět ke zjištění stavu věci;
 - umožní, aby stávající a, je-li to možné, i bývalí zaměstnanci a členové statutárních orgánů byli k dispozici Úřadu pro účely podání ústního vysvětlení;
 - nebude ničit, padělat nebo zamlčovat relevantní informace nebo důkazy související s údajnou kartelovou dohodou; a
 - nezveřejní žádné informace o podání žádosti nebo o jejím obsahu dříve, než Úřad zahájí v této věci správní řízení.
- b) Žadatel ukončil svoji účast na údajné kartelové dohodě bezprostředně po podání žádosti.
- c) V době, kdy žadatel zvažoval předložení žádosti o neuložení pokuty, nezničil, nepadělal ani nezatajil žádné důkazy o údajné kartelové dohodě, ani nezveřejnil tento záměr ani část obsahu zamýšlené žádosti, s výjimkou, že tak učinil u jiných orgánů pro hospodářskou soutěž.
- d) Žadatel neinicioval uzavření kartelu, nečinil na ostatní členy kartelu nátlak, aby se ke kartelu připojili nebo aby v něm setrvali ani neměl v rámci kartelu vůdčí roli.

II. Procedurální pravidla

2.1. Obecně

2.1.1. Soutěžitel, účastník údajné kartelové dohody, který chce požádat o neudělení, resp. snížení pokuty, by se měl obrátit na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Učinit podání k Úřadu mohou v této záležitosti pouze osoby oprávněné tyto soutěžitele zastupovat nebo jednat jejich jménem.

2.1.2. Podání k Úřadu, obsahující žádost o aplikaci programu Leniency (dále jen „žádost“) je dobrovolným oznámením učiněným soutěžitelem nebo jeho jménem ohledně povědomí soutěžitele o kartelové dohodě a jeho úloze v kartelu vypracované speciálně pro účely podání dle tohoto oznámení. Jakékoli prohlášení adresované Úřadu v souvislosti s tímto oznámením je součástí spisu Úřadu a může být proto použito jako důkaz.

Žádost je možno podat písomne alebo ústne do protokolu alebo v elektronickej podobe podepsané zaručeným elektronickým podpisom.[§] Za podmienky, že podanie je do 5 dní potvrzeno, popřípadě doplněno způsobem uvedeným ve větě první, je možno je učinit pomocí jiných technických prostředků, zejména prostřednictvím dálkopisu, telefaxu nebo veřejné datové sítě bez použití zaručeného elektronického podpisu.

2.1.3. Žadatel o neuložení pokuty (Leniency typu I) je povinen informovat Úřad též o žádostech o aplikaci mírnějšího režimu při ukládání pokut podaných v minulosti jiným orgánům pro ochranu hospodářské soutěže či o žádostech, jejichž podání žadatel zamýšlí v budoucnu.

2.1.4. Úřad vydá, bude-li o to požádán, potvrzení o přijetí žádosti soutěžitele a potvrzení o přijetí všech následných podání s důkazy. V potvrzení uvede datum a případně čas každého takového podání.

2.1.5. Úřad nezvažuje jiné žádosti o neuložení pokuty, dokud nezaujme postoj k již předložené žádosti, která se týká téhož protiprávního jednání. Zároveň Úřad nezvažuje žádnou žádost o snížení pokuty, dokud nezaujme postoj ke všem předloženým žádostem o podmínečné neuložení pokut, které se týkají téhož protiprávního jednání.

2.1.6 Úřad nebude přihlížet k žádostem o aplikaci Leniency typu I podaným po sdělení výhrad v rámci správního řízení vedeného ve vztahu k předmětné dohodě, ani k žádostem o aplikaci Leniency typu II, podaných po vydání prvostupňového rozhodnutí v takové věci.

2.1.7. Rozhodnutí o neuložení, resp. snížení pokuty sdělí Úřad na konci správního řízení v přijatém rozhodnutí.

2.2. Procedurální pravidla pro žádosti o neuložení pokuty (Leniency typu I)

2.2.1 Žádost musí být Úřadu předložena úplná, obsahující všechny vyžadované informace (srovnej níže). Před podáním žádosti se však může každý soutěžitel na Úřad obrátit s informacemi a důkazy v hypotetické podobě, případně může požádat o rezervaci chránící pořadí žadatele o neuložení pokuty za účelem umožnění shromáždění nezbytných informací a důkazů (dále též tzv. „marker“).

2.2.2. Soutěžitel, který Úřadu předkládá **žádost o neuložení pokuty**, musí Úřadu předložit všechny informace a důkazy vztahující se k údajné kartelové dohodě, které má k dispozici, jak je uvedeno v podmínkách neuložení pokuty typu IA a IB.

2.2.3. Soutěžitel může takové informace a důkazy předložit nejprve v **hypotetické podobě**; v takovém případě musí soutěžitel poskytnout soupis důkazů, které hodlá předložit v době, na které se dohodne s Úřadem. Soupis by měl přesně odrážet povahu a obsah důkazů při zachování hypotetické povahy žádosti. K objasnění povahy a obsahu důkazů mohou být použity neúplné kopie dokumentů, z nichž byly odstraněny citlivé části. Identita soutěžitele žádajícího o neuložení pokuty a identita dalších soutěžitelů zapojených do údajné kartelové dohody nemusí být prozrazeny před předložením důkazů popsaných v žádosti. Zboží dotčené údajnou kartelovou dohodou, její územní účinky a odhadovaná doba jejího trvání však musí být jasně uvedeno.

Při poskytnutí informací a důkazů v hypotetické podobě Úřad ověří, že povaha a obsah důkazů popsaných v soupise splňuje podmínky neuložení pokuty typu IA nebo typu IB, a informuje podle toho soutěžitele.

[§] Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronicčém podpisu a o změně některých zákonů (zákon o elektronicčém podpisu), v platném znění.

2.2.4 Soutěžitel může požádat Úřad o tzv. **marker**, který mu zajistí rezervaci chránící pořadí žadatele o neuložení pokuty za účelem umožnění shromáždění nezbytných informací a důkazů, a to po dobu, na které se s Úřadem dohodne. Aby byl žadatel způsobilý k udělení tzv. markeru, musí Úřadu předložit informace o svém jménu a adrese, o účastnících údajné kartelové dohody, o dotčeném zboží a území, o odhadované době trvání údajné kartelové dohody a o povaze údajného kartelového jednání. Žadatel o neuložení pokuty musí žádost o tzv. marker odůvodnit.

Pokud Úřad udělí soutěžiteli tzv. marker, stanoví dobu, v níž žadatel musí své podání doplnit, tj. předložit informace a důkazy v rozsahu požadovaném pro neuložení pokuty. Jestliže žadatel své podání ve lhůtě stanovené Úřadem náležitě doplní, budou poskytnuté informace a důkazy považovány za předložené v den, kdy byl tzv. marker udělen.

2.2.5 Úřad bez zbytečného odkladu po obdržení žádosti ověří, zda žadatel splňuje podmínky pro aplikaci Leniency typu I. Pokud tomu předložené informace a důkazy nasvědčují, písemně žadateli podmíněčně potvrdí splnění podmínek pro neuložení pokuty.

2.2.6. Pokud Úřad po obdržení žádosti zjistí, že žadatel nespĺňuje podmínky pro aplikaci Leniency typu IA nebo IB, písemně o tom žadatele informuje. V takovém případě může žadatel požadovat vrácení písemností, které Úřadu předložil, nebo může Úřad požádat, aby jeho podání zvážil jako žádost u snížení pokuty (Leniency typu II). Úřadu to nebrání v tom, aby pro získání informací použil své běžné vyšetřovací pravomoci.

2.2.7. Pokud Úřad žadateli podmíněčně potvrdil splnění podmínek pro neuložení pokuty a pokud tento žadatel po celou dobu řízení plnil všeobecné podmínky pro aplikaci programu Leniency, Úřad v rozhodnutí ve věci takovému žadateli pokutu neudělí. V odůvodnění rozhodnutí uvede zejména, že žadatel splnil podmínky pro aplikaci Leniency typu I a společné podmínky pro aplikaci programu Leniency.

Pokud žadatel v průběhu řízení všeobecné podmínky pro aplikaci programu Leniency neplnil, nebude požívat mírnějšího zacházení podle tohoto oznámení.

2.2.7. V případě, kdy je dle čl. 14 Oznámení Komise o spolupráci** nejvhodnějším soutěžním orgánem pro šetření daného případu Komise, může žadatel o Leniency typu IA využít institutu tzv. „**souhrnné žádosti**“. Žadatel může v takovém případě podat hlavní (úplnou) žádost u Komise, u Úřadu pak pouze tzv. souhrnnou žádost, která musí obsahovat přinejmenším:

- jméno a adresu žadatele,
- identitu ostatních soutěžitelů, kteří se údajné kartelové dohody účastní/účastnili,
- údaje o dotčených výrobcích a službách,
- údaje o rozsahu území, na které se kartelová dohoda vztahovala,
- dobu trvání kartelové dohody,
- údaje o povaze kartelového chování,
- označení členských států, kde se pravděpodobně nacházejí důkazy a
- informaci o tom, zda žadatel podal či v budoucnu podá ve stejné věci žádost o mírnější zacházení i u jiných soutěžních orgánů.

Jakmile Úřad obdrží souhrnnou žádost, potvrdí přijetí a sdělí žadateli, zda je prvním, který v dané věci žádá o neuložení pokuty. V případě, že si Úřad vyžádá další specifické informace, musí je žadatel neprodleně dodat. V případě, že se Úřad rozhodne případem dále zabývat, stanoví žadateli lhůtu pro doplnění všech relevantních důkazů a informací, aby žádost odpovídala výše uvedeným

** Oznámení Komise o spolupráci v rámci Sítě soutěžních úřadů, ÚV C 101, 27.4.2004, s. 43.

podmínkám pro neuložení pokuty. Pokud žadatel předloží tyto informace ve stanovené lhůtě, má se za to, že je předložil v okamžiku předložení souhrnné žádosti.

2.3. Procedurální pravidla pro žádosti o snížení pokuty

2.3.1. Soutěžitel, který Úřadu předkládá **žádost o snížení pokuty**, musí Úřadu předložit všechny informace a důkazy vztahující se k údajné kartelové dohodě, které má k dispozici, jak je uvedeno v podmínkách Leniency typu II. Důkazy a informace, jejichž předložením žadatel odůvodňuje žádost o snížení pokuty, musejí být za takové výslovně a jednoznačně označeny.

2.3.2. Pokud Úřad dospěje k závěru, že informace a důkazy, které soutěžitel předložil, představují přidanou hodnotu, a pokud žadatel plnil společné podmínky pro aplikaci programu Leniency, písemně žadatele informuje o podmíněčném splnění podmínek pro snížení pokuty a o pásmu, ve kterém by mu pokuta mohla být snížena. Tuto informaci poskytne Úřad žadateli nejpozději současně se sdělením výhrad.

Pokud Úřad dospěje k předběžnému závěru, že žadatel nemá na snížení pokuty nárok, písemně jej o tom ve stejné lhůtě informuje.

2.3.3. Pokud Úřad žadateli podmíněčně potvrdil splnění podmínek pro snížení pokuty a pokud tento žadatel po celou dobu řízení plnil všeobecné podmínky pro aplikaci programu Leniency, Úřad v rozhodnutí ve věci takovému žadateli pokutu sníží. V odůvodnění uvede Úřad zejména

- a) zda informace a důkazy předložené žadatelem představovaly přidanou hodnotu důkazům, který již měl Úřad v době předložení k dispozici,
- b) zda byly splněny společné podmínky pro aplikaci programu Leniency,
- c) přesnou částku snížení pokuty soutěžitele v rámci pásma uvedeného v bodě 1.2.3.

Pokud žadatel v průběhu řízení všeobecné podmínky pro aplikaci programu Leniency neplnil, nebude požívat žádného mírnějšího zacházení podle tohoto oznámení.

III. Závěrečná ustanovení

3.1. Úřad se nebude zabývat žádostmi o aplikaci mírnějšího režimu při ukládání pokut, pokud zjistí, že se žádost vztahuje k protiprávnímu jednání, na něž dopadá ustanovení § 22 odst. 5 zákona o promlčecí lhůtě pro uložení pokut.

3.2. Skutečnost, že byla poskytnuta ochrana před pokutami nebo byla pokuta snížena, nemůže ochránit soutěžitele od soukromoprávních důsledků jeho účasti na protiprávním jednání.

3.3. Přístup k žádosti o aplikaci programu Leniency umožní Úřad jen účastníkům správního řízení; Úřad však nemůže garantovat ochranu žádosti v případě, že v souladu se zákonem předá správní spis soudu nebo orgánům činným v trestním řízení.

PŘÍKLADY ÚSPĚŠNÉ APLIKACE LENIENCY PROGRAMU V ČR

Historická sankce za kartel o rozdělení trhu PISU

Předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže Martin Pecina potvrdil v dubnu 2007 uložení historických pokut šestnácti nadnárodním strojírenským firmám, které si mezi sebou rozdělily trh tzv. plynem izolovaného spínacího ústrojí (PISU). Celková výše sankce činí pravomocně

941.881.000,- Kč. Společnosti holdingů ABB, ALSTOM, AREVA, Fuji, Hitachi, Mitsubishi, Toshiba a Siemens se dopustily kartelové dohody, která **nemá** co do sofistikovanosti, rozsahu a délky trvání **v rozhodovací praxi ÚOHS obdoby.** Správní řízení zahájil Úřad v srpnu 2006. **Důvodem bylo předchozí podání společnosti ABB, která se k účasti v kartelu přiznala a předložila relevantní důkazy. Této společnosti byla proto pokuta v rámci tzv. Leniency programu prominuta.** Společnosti, které byly pokutovány, mezi sebou uzavřely v roce 1988 písemné smlouvy, na jejichž základě vytvořily velmi propracovaný systém za účelem koordinace jejich účasti na výběrových řízeních týkajících se plynem izolovaných spínacích ústrojí užívaných v oblasti přenosu a distribuce elektrické energie. Společnosti se rozdělily do dvou skupin, na evropské a japonské výrobce. Smlouvy nebyly sice nikdy podepsány, jejich účastníci byli však vyjmenováni v příloze pod kódovým označením. Toto kódové označení pak také používali ve vzájemné komunikaci, ať již na počátku formou faxů, nebo následně ve vzájemně vyměňovaných e-mailech ze soukromých adres na veřejně dostupných serverech, např. Yahoo. Jeden z členů kartelu zajistil dokonce i pro ostatní zakódované mobilní telefony tak, aby jejich vzájemná komunikace byla ještě více usnadněna. **Ke koordinaci jejich jednání využívaly pokutované společnosti také vzájemných pravidelných schůzek,** které se konaly např. v hotelích na mezinárodních letištích. Jednou ročně se konala tzv. hlavní schůzka, na které si všichni členové kartelu potvrzovali pokračování ve spolupráci, stanovovali obecné strategie a urovnávali případné konflikty. Každé dva týdny se pak zástupci společností scházeli v různých letištních centrech a hotelech na schůzkách výborů, evropských a japonských výrobců. Schůzky výborů se konaly za účelem projednání požadavků jednotlivých společností, přidělení jednotlivých zakázek a případně stanovení ceny, se kterou se společnosti do jednotlivých výběrových řízení přihlásí. Každé ze skupin, tj. evropských a japonských výrobců, byla na základě uzavřené celosvětové smlouvy přidělena společná kvóta prodeje. Konkrétně evropské skupině byla stanovena kvóta ve výši 62,5 %, a japonské pak 37,5 %. Tyto kvóty byly odvozeny od tržních podílů společností na celosvětovém trhu PISU. Smlouva obsahovala též mechanismus, na základě kterého společnosti měřily hodnotu jednotlivého projektu, čímž bylo umožněno, aby byly projekty mezi předmětné společnosti rozděleny v souladu se zachováním přidělené kvóty. Společnosti si tak v podstatě fixovaly své tržní podíly a měly jistotu, že si nebudou konkurovat. Firmy se prostřednictvím uzavřených smluv dohadovaly též o ceně, když v rámci systému komunikace diskutovaly nabídkové ceny při přerozdělování projektů konkrétní společnosti. Tato cena byla dále sdělena ostatním společnostem tak, aby věděly, jakou cenu (myšleno cenu vyšší než společnost, které byl projekt přidělen) mají nabídnout. Společnosti dále diskutovaly a dodržovaly určité minimální cenové úrovně, a to v případech kdy nebyl projekt alokován konkrétní společnosti. **Dohody o ovlivnění nabídek (bid-rigging) jsou jedním z nejzávažnějších druhů protisoutěžního jednání, neboť mají často za následek úplné vyloučení soutěže na trhu, vedou k zásadním ztrátám ekonomiky jako celku a újmě bezprostředních i konečných zákazníků. Dohody o bid-rigging jsou zároveň jedny z nejobtížněji prokazatelných druhů protisoutěžního chování. V daném případě došlo díky tzv. Leniency programu k odhalení globální kartelové dohody, jíž se zúčastnilo dvacet soutěžitelů z celého světa, jež trvala více než 15 let. Případem se proto zabývala i Evropská komise nebo některé národní soutěžní úřady. Evropská komise potrestala 11 průmyslových skupin sankcemi ve výši 750,7 mil. €. Například maďarský úřad uložil čtyřem firmám celkem 702 mil. forintů.**

Sankcionované společnosti

ALSTOM (Société Anonyme)	85.581.000,- Kč
AREVA T&D SA	69.552.000,- Kč
AREVA T&D AG	58.926.000,- Kč
AREVA T&D Holding SA	10.000.000,- Kč

Fuji Electric Holdings Co., Ltd.	44.408.000,- Kč
Fuji Electric Systems Co., Ltd.	44.408.000,- Kč
Hitachi Ltd.	54.600.000,- Kč
Hitachi Europe Limited	54.600.000,- Kč
Japan AE Power Systems Corporation	44.408.000,- Kč
Mitsubishi Electric Corporation	75.348.000,- Kč
Toshiba Corporation	70.762.000,- Kč
Siemens AG	107.248.000,- Kč
Siemens Aktiengesellschaft Österreich	88.816.000,- Kč
VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG	44.408.000,- Kč
Siemens Transmission and Distribution Limited	44.408.000,- Kč
Nuova Magrini Galileo S.p.A.	44.408.000,- Kč
celkem	941.881.000,- Kč

První aplikace programu

První příklad úspěšné aplikace Leniency programu řešil ÚOHS v roce 2004. Společnost PINELLI, která uzavřela zakázanou dohodu s distributorem svých energetických nápojů, dobrovolně poskytla Úřadu informace o této kartelové dohodě, doložila existenci smlouvy a požádala o prominutí sankce na základě Leniency programu. Protože tyto informace byly antimonopolnímu úřadu poskytnuty zcela dobrovolně a v době, kdy je ÚOHS neznal, bylo od uložení pokuty upuštěno. Případná sankce mohla vzhledem k obratu jmenované společnosti dosáhnout výše téměř dvaceti milionů korun. Společnost PINELLI porušila zákon o ochraně hospodářské soutěže tím, že **uzavřela Smlouvu o výhradním prodeji**, která v období od září 2002 do dubna 2004 mohla vést k narušení hospodářské soutěže na trhu energetických a iontových nápojů v malospotřebitelském balení. Realizováním Smlouvy o výhradním prodeji by došlo ke znemožnění přístupu ostatním distributorům k výrobkům společnosti PINELLI. Tato společnost má přitom na trhu iontových a energetických nápojů v malospotřebitelském balení v ČR podíl zahrnující přes 40 procent. Plnění zmiňované kartelové dohody by se pak negativně promítlo i na maloobchodníky a spotřebitele, kteří by ztratili možnost získávat určité zboží za konkurenčních podmínek, tedy i za nižší cenu.

NEÚSPĚŠNĚ PODANÉ ŽÁDOSTI O APLIKACI LENIENCY

Mobilní operátoři

Neúspěšně se dovolávali aplikace tzv. Leniency programu společnosti Český Mobil a T-Mobile v případě správních řízení vedených se všemi mobilními operátory působícími na českém trhu. Ti se dopustili zakázané dohody ve smlouvách o propojení z konce roku 2000 (smlouva mezi Českým Mobilem a T-Mobile) a začátku roku 2001 (smlouva mezi Českým Mobilem a Eurotelem), když uzavřeli a následně plnili zakázané a neplatné dohody o **nepřímém určení obchodních podmínek**. **Za toto jednání pak byli následně i sankcionováni.** Podmínky pro aplikaci programu v daném případě splněny nebyly. Účastníci řízení totiž neposkytli jako první antimonopolnímu úřadu důkazy o zakázané dohodě sami z vlastní vůle v době, kdy ÚOHS o její existenci nevěděl.

PROBÍHAJÍCÍ SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

Tipsport

ÚOHS obdržel na začátku roku 2006 od společností RINGIER ČR a.s. a Československý sport, s.r.o. (dále jen „SPORT“) podnět společně se žádostí o aplikaci Leniency programu. Obsahem tohoto podnětu byla žádost o prošetření možného porušení zákazu dohod narušujících hospodářskou soutěž uzavřením a plněním smluv o spolupráci uvedených vydavatelství se společností TIPSPORT, a.s. Na základě tohoto podnětu zahájil Úřad následně správní řízení, které se týká vzájemných závazků v oblasti poskytování aktuálních sázkových kurzů a některých dalších informací ohledně sportovních soutěží, které byly zveřejňovány v deníku Sport od roku 1998. Na zveřejnění tohoto druhu informací a reklam měl přítom ze všech sázkových kanceláří TIPSPORT exkluzivitu. Společnost TIPSPORT se na druhé straně zavázala, že nebude vydávat vlastní periodikum se stejným obsahovým zaměřením jako je deník Sport a nebude zveřejňovat inzerci v jiném periodiku než deníku Sport. Z tohoto důvodu ÚOHS zahájil správní řízení ve věci možného porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže. Správní řízení dosud nebylo ukončeno.

EFEKTIVITA LENIENCY PROGRAMU EVROPSKÉ KOMISE

Evropská komise obdržela v letech 2002 – 2005 celkem 167 žádostí dle Oznámení Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v kartelových případech z roku 2002. Z tohoto počtu v 87 případech soutěžitelé žádali o ochranu před pokutami (imunitu), v 80 případech pak o snížení pokuty. V situacích, kdy bylo k jednomu případu přijato více žádostí o Leniency, byla prvnímu žadateli poskytnuta imunita, dalším v pořadí pak byla snížena sankce.

Komise vydala 51 rozhodnutí, v nichž poskytla podmíněčnou imunitu. Celkem 23 žádostí bylo zamítnuto. Šest případů Komise předala národním soutěžním úřadům. Nejsou naopak případy, kdy by národní soutěžní úřad předal Komisi žádost o Leniency, kterou původně přijal. V deseti případech byla žádost o Leniency podána jak k Evropské komisi, tak k antitrustovým orgánům USA.

Z 87 žádostí o imunitu byla podmíněčná imunita poskytnuta jen v 51 případech. Z těchto údajů vyplývá, že mnoho žádostí neobsahovalo dostatečné informace a důkazy o možné kartelové dohodě, aby splnily podmínky pro udělení imunit. V mnoha případech byla žádost akceptována až poté, co soutěžitel doplnil svou žádost o další informace. Důvodem byl mj. fakt, že oznámení o Leniency z roku 2002 neobsahovalo dostatečné vysvětlení toho, co musejí žadatelé Komisi poskytnout, aby byli kvalifikováni pro poskytnutí imunity. To byl jeden z hlavních důvodů novelizace Oznámení o Leniency na konci roku 2006.

Žádosti o Leniency přicházely ze širokého spektra sektorů od zemědělství přes ocelářství, stavebnictví, chemický průmysl, dopravu, služby, papírnický a dřevařský průmysl až po elektrotechniku. Na základě žádostí o Leniency Komise uložila sankce ve výši 1,65 mld. €.

V případě kartelové dohody na trhu surového tabáku byla původně poskytnutá imunita zrušena kvůli hrubému porušení podmínek spolupráce ze strany žadatele. Ten totiž uvědomil své největší konkurenty o skutečnosti, že zažádal o Leniency, a to ještě předtím, než mohla Evropská komise provést neohlášená místní šetření (tzv. dawnraids).

Dle tiskové zprávy EK ze 7.12. 2006

LENIENCY PROGRAM V ZAHRANIČÍ

Rekordní sankce za kartel výrobců výtahů

Evropská komise uložila pokutu přesahující 990 mil.€ skupinám Otis, KONE, Schindler a ThyssenKrupp za účast v kartelu na trhu instalace a údržby výtahů a eskalátorů v Belgii, Německu, Lucembursku a Nizozemí. Tyto společnosti se nejméně v letech 1995 – 2004 domlouvaly na zakázkách, určovaly ceny, rozdělovaly si trh a vyměňovali si mezi sebou důvěrné informace. Dopad tohoto kartelu může trvat ještě dvacet až padesát let, neboť údržbu výtahů mnohdy zajišťuje společnost, která jej instalovala. Skupina KONE získala plnou imunitu na základě Leniency programu u kartelů v Belgii a Lucembursku, neboť jako první poskytla informace o existenci kartelu. Podobně skupina Otis získala imunitu ve vztahu ke kartelu v Nizozemí.

Evropská komise, 21.2.2007

Pokuta 750 mil. € za kartel výrobců plynem izolovaných spínacích ústrojí

Evropská komise potrestala 11 průmyslových skupin sankcemi ve výši 750 mil. € za účast v kartelu na trhu plynem izolovaných spínacích ústrojí. Společnosti, mezi nimiž figurují mj. ABB, Alstom, Fuji, Siemens, Toshiba aj., se v letech 1988 – 2004 domlouvaly na zakázkách, určovaly ceny, rozdělovaly si projekty a trh a vyměňovaly si důvěrné obchodní informace. Skupině ABB byla poskytnuta plná imunita, neboť v rámci Leniency programu podala jako první o existenci kartelu Komisi informace. Sankce 396 mil. € uložená Siemensu je nejvyšší, jaká kdy byla uložena jediné společnosti za účast v kartelu.

Evropská komise, 25.1.2007

Pokuta 277 mil.€ za živičný kartel v Nizozemí

Evropská komise uložila osmi dodavatelům a šesti odběratelům živice (hlavní součást asfaltu) v Nizozemsku za účast v kartelu na určování cen pokutu ve výši 266,717 mil. €. Dodavatelé asfaltu BP, Esha, Klöckner Bitumen, Kuwait Petroleum, Nynäs, Shell, Total a Wintershall se v letech 1994-2002 domluvili se stavebními společnostmi Ballast Nedam, Dura Vermeer, Heijmans, Hollandsche Beton Groep, Koninklijke BAM Groep a Koninklijke Volker Wessel Stevin na cenách veškeré živice pro stavbu silnic prodávávaného v Nizozemí a na jednotných minimálních rabatech pro stavební společnosti účastníci se kartelu a nižší maximální rabat pro ostatní stavební firmy. To omezilo cenovou konkurenci a poškodilo menší stavební společnosti. Shell a KWS byly pokuty zvýšeny, neboť patřily k iniciátorům a vůdcům kartelu. V červnu 2002 požádala společnost BP o imunitu, v říjnu 2002 byly provedeny kontroly u dodavatelů i stavebních firem. Jednání kartelu probíhalo na schůzkách zástupců dodavatelů a odběratelů, kterým navíc předcházela přípravná separátní setkání obou stran. Komise zvýšila sankci pro Shell o 100% kvůli tomu, že opakovaně porušil zákon a navíc byl vůdcem kartelu. Za vůdčí roli byla zvýšena o 50% i sankce pro KWS, která dostala navíc 10% za to, že opakovaně odmítla vpustit inspektory Komise do svých prostor. Společnosti BP byla na základě Leniency odpuštěna sankce 30 mil.€, společnosti Kuwait byla pokuta snížena za spolupráci o 30%.

Evropská komise, 14.9.2006

Pokuta 344,5 mil.€ pro výrobce plexiskla

Evropská komise rozhodla, že společnosti Arkema, Degussa, ICI, Lucite a Quinn Barlo porušily pravidla ES o zákazu restriktivních praktik účastí v kartelu na trhu plexiskla. Společnosti Arkema,

Lucite, ICI a Quinn Barlo proto dostaly pokutu ve výši 344 562 500 €, přičemž sankce pro Arkema a ICI byly zvýšeny o 50%, neboť obě společnosti porušily soutěžní právo opakovaně. Degussa získala plnou imunitu za poskytnutí informací o kartelu v rámci Leniency programu. Společnosti se domlouvaly, určovaly a monitorovaly ceny plexiskla a vyměňovaly si důležité obchodní a důvěrné informace mezi lety 1997-2002.

Evropská komise, 2.6. 2006

290 mil. € za kartel výrobců průmyslových pytlů

Evropská komise pokutovala 16 firem celkovou částkou 290,71 mil.€ za účast v kartelu na trhu plastických průmyslových pytlů. Tito soutěžitelé ve snaze zvýšit svůj zisk uzavřeli dohodu o cenách a prodejních kvótách podle oblastí, sdíleli objednávky velkých zákazníků, organizovaly podvodné nabídky pro výběrová řízení a vyměňovali si mezi sebou informace o prodeji. „Kartely jsou nejhorší překážkou soutěže a já budu pokutovat firmy, které se jich zúčastní, a ohrožují tak samotné základy tržního hospodářství a poškozují spotřebitele. Posílám tak jasný vzkaz ředitelům společností, že takové praktiky jsou nepřijatelné,“ řekla k případu komisařka Neelie Kroesová. Příklad byl zahájen neohlášenou inspekcí u výrobců v červnu 2002. V následném vyšetřování Komise zjistila, že se soutěžitelé, někteří po dobu až dvaceti let, domlouvali na prodejních cenách v Německu, Francii, Španělsku a zemích Beneluxu. Komise se o kartelu dozvěděla z aplikace Leniency programu společností British Polythene Industries, která byla členem kartelu. BPI dostala na základě poskytnutí těchto informací plnou imunitu. Dohody mezi sebou uzavírali obchodní ředitelé a dokonce i vrchní ředitelé společností na schůzích profesní asociace Valveplast. Komise získala písemné záznamy o protisoutěžním jednání i o tom, že výrobci si byli vědomi nezákonnosti svého chování.

Evropská komise, 2.12.2005

Komise uložila sankci 216,91 milionu euro za chemický kartel

Evropská komise pokutovala společnosti Akzo Nobel, Atofina (nyní Arkema) a Höchst částkou v úhrnné výši 216,91 milionu euro za vytvoření kartelu na trhu s kyselinou monochloroctovou (MCAA). Tato chemikálie je užívána při výrobě saponátů, lepidel, textilních přísad a zahušťovačů používaných v potravinářství, farmaceutickém a kosmetickém průmyslu. Pokuty pro soutěžitele Atofina a Höchst byly podstatně navýšeny, neboť obě společnosti již byly dříve pokutovány za obdobné nezákonné jednání. Vyšetřování Komise bylo zahájeno na základě informací jednoho z členů kartelu, jenž na oplátku za poskytnutí imunity na základě Leniency programu odhalil, že Akzo Nobel, Atofina, Höchst a Clariant uzavřeli tajnou dohodu o rozdělení trhu a o cenách MCAA. Dohromady tyto společnosti kontrolovaly přes 90% trhu MCAA v evropském hospodářském prostoru. V roce 1998 měl tento trh hodnotu přibližně 125 milionů euro. Minimálně od roku 1984 do roku 1999 výrobci MCAA stanovovali objemové a zákaznické kvóty, domlouvali se na zvýšení cen a vyměňovali si informace o objemech prodejů a cen, aby monitorovali kartelovou dohodu. Dále byl dojednan systém kompenzací k zajištění implementace kartelové dohody. Účastníci se pravidelně scházeli a vstupovali do dalších kontaktů, aby se domlouvali a prováděli aktivity kartelu.

Evropská komise, 20.1.2005

Pokuta za kartel distributorů materiálů pro dvojitá skla

Pokutu přesahující 1,38 mil.£ uložil britský Office of Fair Trading společností zabývajícím se výrobou dvojskel EWS, Thermoseal, Double Quick Supplyline, Ulmke Metals. Společnosti

uzavřely dohodu o určování cen a rozdělení trhu týkajícího se prodeje aluminiových pásků používaných při výrobě dvojitých skel. Na základě Leniency programu byla společnosti Ulmke pokuta snížena o 100% a společnosti Thermoseal o 40%.

OFT, 3.7. 2006

Pokuta výrobcům prefabrikátů za účast v kartelu

Nizozemský soutěžní úřad (NMa) uložil pokutu v úhrnné výši více než 3 mil. € devíti výrobcům prefabrikovaných betonových pilířů a pokutu více než dva miliony € třem výrobcům dílů pro betonové podlahy. Nejvyšší individuální pokuta činí v tomto případě přes 1 mil.€. Případ je založen na informacích, které NMa získal při své výzvě soutěžitelům, aby se přiznali k protisoutěžním praktikám. NMa prokázal, že devět společností vyrábějících prefabrikované betonové pilíře pořádalo v období leden 1998 – prosinec 2001 pravidelné schůzky za účelem koordinace výroby a objemu prodeje v Nizozemsku. V sankčním řízení byly využity důkazy, které poskytlo osm podniků v rámci žádosti o Leniency. Tři výrobci dílů pro prefabrikované betonové podlahy uskutečňovali v letech 1998-2003 pravidelné schůzky za účelem koordinace prodeje v Nizozemí. Dlouhá doba trvání zakázaného jednání se projevila v tvrdších sankcích, neboť soutěžitelé měli dostatek času na to, aby si uvědomili nezákonnost svého chování. Vzhledem k tomu, že se všechny dotčené společnosti rozhodly podstoupit zrychlené sankční řízení, byla jim snížena pokuta o 15%.

NMa, 21.7.2006

Za pomoci Leniency odhalen kartel výrobců dveří

Francouzský Conseil de la Concurrence vydal rozhodnutí pokutující devět společností vyrábějících dřevěné dveře za to, že uzavřely dohodu o cenách. Pokuty dosahují v úhrnu 5 mil.€. Francouzský úřad v tomto případě poprvé aplikoval nově zavedený Leniency program, na jehož základě byla společnost France Portas prominuta sankce ve výši 1,25 mil.€, neboť poskytla úřadu přesvědčivé důkazy o existenci dvou kartelových dohod. První kartel se týkal plných dveří, druhý lakovaných dveří. Společnost oznámila existenci kartelu v květnu 2002, předložila množství důkazů o existenci kartelu a vypověděla podrobnosti o hlavních rysech zakázané dohody. Posléze společnost oznámila existenci druhého kartelu. Následná místní šetření a důkazy od France Portas umožnily úřadu prokázat existenci dvou celostátních kartelů zaměřených na stabilizaci cen stanovením sítě společných minimálních cen. První kartel nazývaný „C5“ působil až do konce roku 2001 na trhu plných dřevěných dveří a účastnily se jej společnosti France Portas, Ekem, Magri, Fonmarty, JH Industries, Righini, Malerba a Blocfer. Společnosti se scházely po zasedáních organizovaných Národním svazem průmyslových tesařských výrobců v Bordeaux. Druhý kartel působil do roku 2000 a byly v něm zainteresovány společnosti Frances Portes, Berkvens-Svedex, Polydex, které se scházely přibližně jednou ročně v Paříži. Určení minimální prodejní ceny mělo za cíl omezení soutěže mezi společnostmi, které si měly konkurovat. Dále mělo za důsledek rozdělení trhu, neboť zabraňovalo v přístupu na trh zahraničním podnikatelům. Protože však stanovené minimální ceny nebyly vždy účastníky kartelu dodržovány, byly škody způsobené ekonomice limitovány, což vzal úřad v úvahu při stanovování výše pokut.

Conseil de la Concurrence, 12.4.2006